

УДК 339.7

DOI: <https://doi.org/10.32847/business-navigator.64-15>

Ситник Н.С.

доктор економічних наук, професор,
професор кафедри фінансового менеджменту
Львівський національний університет імені Івана Франка

Ищенко В.А.

магістр
Львівський національний університет імені Івана Франка

Sytnyk Nataliia

Doctor of Economic Sciences, Professor,
Professor at the Department of Financial Management
Ivan Franko National University of Lviv

Ishchenko Veronika

Master
Ivan Franko National University of Lviv

ІНВЕСТИЦІЙНА БЕЗПЕКА У СИСТЕМІ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ

Ситник Н.С., Ищенко В.А. Інвестиційна безпека у системі економічної безпеки держави. У статті визначено теоретичні засади інвестиційної безпеки держави: окреслено сутність поняття, наведено принципи, на яких ґрунтується інвестиційна безпека, обґрунтовано її місце та роль у системі економічної безпеки держави. Наведено якісні та кількісні критерії, за якими здійснюється комплексна оцінка інвестиційної безпеки держави. Здійснено розрахунок та аналіз основних індикаторів інвестиційної безпеки держави та прямих іноземних інвестицій, які є основою для розрахунку індикаторів. Проаналізовано прямі іноземні інвестиції в економіку України в розрізі країн світу. Продемонстровано місце України у рейтингу Світового банку Doing Business. Здійснено оцінку інвестиційного клімату держави та запропоновано можливі заходи щодо поліпшення механізму управління інвестиційною безпекою держави.

Ключові слова: економічна безпека, інвестиційна безпека, індикатори інвестиційної безпеки, прямі іноземні інвестиції, інвестиційний клімат.

Сытник Н.С., Ищенко В.А. Инвестиционная безопасность в системе экономической безопасности государства. В статье определены теоретические основы инвестиционной безопасности государства: очерчена сущность понятия, приведены принципы, на которых основывается инвестиционная безопасность, обоснованы ее место и роль в системе экономической безопасности государства. Приведены качественные и количественные критерии, по которым осуществляется комплексная оценка инвестиционной безопасности государства. Произведены расчет и анализ основных индикаторов инвестиционной безопасности государства и прямых иностранных инвестиций, которые являются основой для расчета индикаторов. Проанализированы прямые иностранные инвестиции в экономику Украины в разрезе стран мира. Продемонстрировано место Украины в рейтинге Всемирного банка Doing Business. Осуществлена оценка инвестиционного климата государства и предложены возможные меры по улучшению механизма управления инвестиционной безопасностью государства.

Ключевые слова: экономическая безопасность, инвестиционная безопасность, индикаторы инвестиционной безопасности, прямые иностранные инвестиции, инвестиционный климат.

Sytnyk Nataliia, Ishchenko Veronika. Investment security in the system of economic security of the state. In modern conditions of functioning of the market economy, in the era of development of globalization and globalization processes, the prevalence of international relations, the spread of various forms of international capital movement, in particular foreign direct investment, an important place is occupied by investment activities and policies implemented by the state within the framework of the latter. It is difficult to overestimate the importance and role of investment, because world experience shows that the effective development of business entities, and therefore the country's economy as a whole, cannot be imagined without making investments. Therefore, the government of almost any country in the world is focused on creating a favorable investment climate. The article defines the theoretical foundations of investment security of the state: the essence of the concept is outlined, the principles on which investment security is based, its place and role in the state's economic security system are justified. Qualitative and quantitative criteria for a comprehensive assessment of the state's investment security are presented. The calculation and analysis of the main indicators – quantitative criteria of investment security: gross accumulation of fixed capital; the degree of accumulation of fixed capital; the ratio of the cost of newly introduced fixed assets to the

volume of capital investments is carried out; the ratio of net growth of foreign direct investment to GDP; the size of the Ukrainian economy as a percentage of global GDP. The dynamics of the total volume of foreign direct investment in the Ukrainian economy in the context of world countries is analyzed. The main investor countries that ensure the receipt of the largest volumes of investment flows to the Ukrainian economy are identified. Ukraine's place in the World Bank's "Doing Business" rating over the past ten years has been demonstrated. The positive dynamics regarding Ukraine's place in the World Bank's "Doing Business" rating and the main factors that influenced such positive changes were noted. The investment climate of the state is assessed and possible measures are proposed to improve the mechanism of managing the state's investment security.

Key words: economic security, investment security, investment security indicators, foreign direct investment, investment climate.

Постановка проблеми. За сучасних умов функціонування ринкової економіки, в епоху розвитку глобалізації та глобалізаційних процесів, превалювання міжнародних відносин, поширення різноманітних форм міжнародного руху капіталу, зокрема прямих іноземних інвестицій, важливе місце займають інвестиційна діяльність та політика, яку здійснює держава в рамках останньої. Значення та роль інвестицій важко переоцінити, адже світовий досвід свідчить, що ефективний розвиток суб'єктів господарювання, а отже, економіки країни у цілому, неможливо уявити без здійснення інвестицій. Тому уряд практично будь-якої країни світу зорієнтований на створення сприятливого інвестиційного клімату. Відповідно, інвестиційна безпека за таких умов відіграє ключову та пріоритетну роль, адже гарантує захист інвестиційних ресурсів держави. Сьогодні, коли економіка країни є нестабільною та піддається численним викликам, доцільним є здійснення оцінки та тенденцій розвитку інвестиційної безпеки держави.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичний зміст поняття «інвестиційна безпека», його значення та місце у системі економічної безпеки держави, а також дослідження проблематики інвестиційної безпеки висвітлено у працях багатьох науковців, серед яких – М.М. Недашківський [2], О.І. Барановський [3], В.І. Кириленко [5], Н.С. Ситник [6], В.В. Токар [7], Л.Г. Ліпич [8], О.Г. Михайленко [13], О.Г. Гаврилюк [14].

Формулювання завдання дослідження. Визначення сутності, ролі та значення інвестиційної безпеки держави, її місця в системі економічної безпеки, а також здійснення оцінки та аналізу ключових показників (індикаторів) інвестиційної безпеки держави, прямих іноземних інвестицій в економіку України.

Виклад основного матеріалу дослідження. Національна безпека держави є складною багаторівневою системою, яка охоплює цілий спектр підсистем, які визначають функціонування та розвиток країни у розрізі різних сфер та галузей. Загалом питання національної безпеки держави та її складників висвітлено у Законі «Про національну безпеку України» [1], який визначає державну безпеку як захищеність державного суверенітету, територіальної цілісності і демократичного конституційного ладу, інших життєво важливих національних інтересів від реальних і потенційних загроз невоєнного характеру.

Центральною ланкою національної системи, яка визнає траєкторію руху держави, внутрішню та зовнішню політику, є економічна безпека. Саме економічна безпека зумовлює економічний розвиток та зростання національної економіки країни. Економіко-

політична ситуація, яка склалася в Україні за нинішніх умов, спричинила динамічні зміни в державі та вплинула на безпеку країни. Питання економічної безпеки є особливо актуальним для країн, які знаходяться на етапі трансформації економіки. Отже, одним із ключових завдань будь-якої держави є забезпечення та гарантування економічної безпеки.

Під економічною безпекою розуміють сукупність умов і чинників поточного стану, що характеризують стабільність, стійкість та поступальний розвиток економіки країни, що знаходить прояв у можливості проводити економічну політику з урахуванням власних інтересів, без тиску з боку кредиторів та у можливості стабільно підтримувати відповідність існуючих на території економічних нормативів, загальноприйнятих у світовій практиці, що дало б змогу зберегти та поліпшити рівень життя населення [2].

За таких умов уряд країни має здійснювати ефективну економічну політику держави, спрямовану на забезпечення сталого та динамічного її розвитку, що є неможливим без інвестиційного капіталу.

Одне з головних місць у системі економічної безпеки займає інвестиційний складник, який проявляється у реалізації інвестиційного потенціалу країни, нарощенні обсягів інвестування та раціональному використанні інвестиційного капіталу.

Інвестиційна безпека держави є невід'ємним складником економічної безпеки, а також тісно взаємопов'язана з фінансовою безпекою держави, адже одним із пріоритетних завдань забезпечення фінансової безпеки країни є гарантування безпечного інвестиційного середовища для здійснення капіталовкладень (рис. 1).

Незважаючи на важливість досліджуваної проблеми, наразі немає належного теоретичного обґрунтування сутності інвестиційної безпеки і механізму її забезпечення.

Наказ Міністерства економічного розвитку і торгівлі України «Про затвердження методичних рекомендацій щодо розрахунку рівня економічної безпеки України» [4] розкриває сутність поняття «інвестиційно-інноваційна безпека» як стан економічного середовища у державі, що стимулює вітчизняних та іноземних інвесторів вкладати кошти у розширення виробництва в країні, сприяє розвитку високотехнологічного виробництва, інтеграції науково-дослідної та виробничої сфер із метою зростання ефективності, поглиблення спеціалізації національної економіки на створенні продукції з високою часткою доданої вартості.

Загалом інвестиційний складник економічної безпеки можна визначити як сукупність соціальних, нормативно-правових і екологічних умов, які визначають

Рис. 1. Ієрархічна підпорядкованість інвестиційної безпеки

Джерело: складено за [3]

тип і динаміку відтворювального процесу, забезпечують надійність відшкодування та ефективність вкладеного капіталу. Головним критерієм інвестиційної безпеки є конкурентоспроможність економіки як процесу реалізації економічної безпеки у динаміці. З огляду на те, що головний критерій економічної безпеки – це підтримання в адекватному стані умов життєдіяльності (економічне зростання, добробут населення), то матеріальною основою цього є певний рівень інвестування та інвестиційної безпеки [5].

Варто зазначити, що головну роль серед компонентів інвестиційної безпеки відіграють суб'єкти її забезпечення, які залишаються відносно стабільними в процесі функціонування цієї системи та підтримують належний рівень її існування, тоді як інші елементи постійно зазнають змін (інвестиційні ресурси, капітальні блага тощо).

Інвестиційна безпека держави в сучасних умовах розвитку економічних процесів ґрунтується на основі загальноприйнятих принципів:

- максимізація позитивних ефектів від інвестування, які забезпечували б економічне зростання держави;
- спрямування інвестиційного капіталу в ключові галузі економіки, які є основою національного виробництва та здатні підвищити конкурентоспроможність держави у світовому економічному просторі;
- відповідальність суб'єктів за наслідки проведення інвестиційної діяльності;
- урахування внутрішніх і зовнішніх економічних умов для здійснення інвестування капіталу на основі реальних соціально-економічних можливостей;
- інтеграція інвестиційної політики держави у стратегію розвитку її окремих галузей та національної економіки загалом [6].

Для комплексної оцінки та аналізу інвестиційної безпеки використовують як кількісні, так і якісні критерії. Якісні критерії реалізуються шляхом дотримання таких умов [7]:

- дотримання граничної норми інвестування, що дає можливість відтворювати науково-технічний та інтелектуальний потенціал;

- здійснення розширеного відтворення основного капіталу; підтримання конкурентоспроможності економіки;

- гарантування зростання ВВП;
- створення стратегічних резервів; відновлення природних ресурсів.

Кількісні критерії безпеки інвестиційної сфери визначають за допомогою спеціальних показників-індикаторів, які не можуть перевищувати або бути меншими свого порогового значення.

Основними індикаторами, за допомогою яких визначають інвестиційну безпеку, є [8]:

- питома вага у загальному обсязі капіталовкладень. Для ефективного функціонування економіки та відновлення основних фондів загальний обсяг інвестицій (внутрішні капітальні вкладення та іноземні інвестиції) повинен бути в межах 20–25% від ВВП;
- частка іноземних інвестицій у загальному обсязі інвестицій країни;
- співвідношення прямих і портфельних інвестицій;
- величина іноземних інвестицій на душу населення;
- ступінь покриття потреби держави в інвестиційних ресурсах грошовою масою;
- частка бюджетних коштів у вартості інвестиційного проєкту. У країнах із розвинутою ринковою економікою ця частка дорівнює 35–40%;
- оцінка ризиків інвестиційних проєктів.

Для визначення рівня інвестиційної безпеки держави розраховують фінансові показники-індикатори та їхні порогові значення.

У табл. 1 відображено основні детермінанти інвестиційного забезпечення відповідно до Методичних рекомендацій щодо розрахунку рівня економічної безпеки України.

Одним із найголовніших показників інвестиційної безпеки є індикатор валового нагромадження основного капіталу у відсотках ВВП, який розраховується як відношення інвестицій в основний капітал до валового внутрішнього продукту країни. Протягом аналізованого періоду показник не відповідав нормативному значенню. Зокрема, у 2018 р. порівняно

Таблиця 1

Значення індикаторів інвестиційної безпеки у 2017–2019 рр.

Показник	Порогові значення	2017	2018	2019	Оцінка рівня показника за 2019 рік
Валове нагромадження основного капіталу, % ВВП	18–30	15,8	17,7	17,6	Критичне
Ступінь зносу основних засобів, %	<35	55,1	60,6	56,9	Незадовільне
Відношення вартості нововведених основних засобів до обсягу капітальних інвестицій, %	55-85	53,02	58,2	74,9	Задовільне
Відношення чистого приросту прямих іноземних інвестицій до ВВП, %	4–7	3,3	3,4	3,4	Критичне
Розмір економіки України у % до світового ВВП	0,15-2,5	0,14	0,15	0,18	Критичне

Джерело: складено автором на основі [4; 9; 10]

з 2017 р. показник збільшився на 1,9 в. п. У 2019 р. показник залишився практично на рівні попереднього року – зменшився лише на 0,1 в. п. Такі значення даного індикатора свідчать про несприятливе економічне середовище для здійснення інвестицій та існування численних ризиків, які погіршують інвестиційний клімат країни.

Показник ступеня зносу основних засобів протягом аналізованого періоду не відповідав своєму нормативному значенню (<35). Значення показника вказують про необхідність оновлення складу основних засобів, що можна досягти шляхом збільшення обсягу інвестицій в основні фонди.

Значення наступного показника – відношення обсягу вартості нововведених основних засобів до обсягу капітальних інвестицій протягом аналізованого періоду – коливалося від «критичного» у 2017 та 2018 рр. до «задовільного» у 2019 р.

Відношення чистого приросту прямих іноземних інвестицій до ВВП протягом 2017–2019 рр. залишалося приблизно на одному рівні, збільшившись на 0,1% у 2018 р. порівняно з 2017 р., та залишилося незмінним у 2019 р. Значення показника, відповідно до Методичних рекомендацій щодо розрахунку рівня економічної безпеки України, оцінюється як «критичне», що є наслідком зниження інвестиційної активності в силу різноманітних економіко-політичних чинників.

Показник розміру економіки України у відсотках до світового ВВП за досліджуваний період мав тенденцію до збільшення, що є позитивним, хоча загалом його значення оцінюється як критичне. Індикатор відображає узагальнений стан економіки України у світовому господарстві. Критичне значення даного показника свідчить про необхідність нарощення темпів розвитку економіки з пріоритетом інвестиційного її складника задля зростання ролі української економіки у світовому ВВП.

За сучасних реалій розвитку економіки залучення іноземних інвестицій є одним із найбільш пріоритетних завдань, які стоять перед нашою державою, тому доцільно здійснити аналіз прямих іноземних інвестицій (ПІІ) в економіку України (рис. 2).

На рис. 2 відображено обсяг ПІІ з країн світу в економіку України. Протягом досліджуваного періоду (2017–2019 рр.) відстежується чітка тенденція зростання обсягу надходження інвестиційних ресурсів в економіку України. Зокрема, у 2018 р. порівняно з 2017 р. обсяг ПІІ збільшився на 1,2%, а в 2019 р. порівняно з 2018 р. – на 4,1%.

Розглянемо структуру прямих іноземних інвестицій в економіку України в розрізі країн світу (табл. 2).

У табл. 2 наведено десятку країн, які є основними інвесторами України. Власне, у 2019 р. на ці країни припадало близько 80% від загального обсягу інвестицій. Очолює список найбільших країн-інвесторів в економіку Кіпр – 9 542,1 млн дол. США. Також значні обсяги інвестицій надходять із Нідерландів – 7 118,2 млн дол. США, Великої Британії – 2 131 млн, Німеччини – 1 701,4 млн, Швейцарії – 1 552,1 млн, Віргінських Островів – 1 040, 2 млн, Австрії – 1 150 млн, Франції – 744,4 млн та Польщі – 631,7 млн дол. США. Варто зазначити, що протягом аналізованого періоду обсяг інвестиційних надходжень із Російської Федерації має тенденцію до зменшення з 813,6 млн дол. США у 2017 р. до 597,8 млн дол. США у 2019 р.

Структуру прямих іноземних інвестицій за країнами світу в економіку України відображено на рис. 3.

Як бачимо з рис. 3, найбільше інвестицій здійснює Кіпр, частка якого становить 29%. Також значна частка інвестицій належить Нідерландам (22%), Великій Британії (6%), Німеччині та Швейцарії – по 5%. Це, насамперед, пояснюється тим, що ці країни є або ж до недавнього часу були офшорними зонами.

Для оцінки інвестиційного клімату країни, а отже, інвестиційної безпеки, щороку формуються різноманітні рейтинги, які розробляються незалежними експертами. Одним із найвідоміших рейтингів є рейтинг Світового банку «Ведення бізнесу» (Doing Business).

Незалежні експерти Світового банку складають рейтинг ведення бізнесу Doing Business, який є індикатором інвестиційної привабливості країн та має прямий або непрямий вплив на місце держав в інших економічних рейтингах [11]. Кожна країна оцінюється експер-

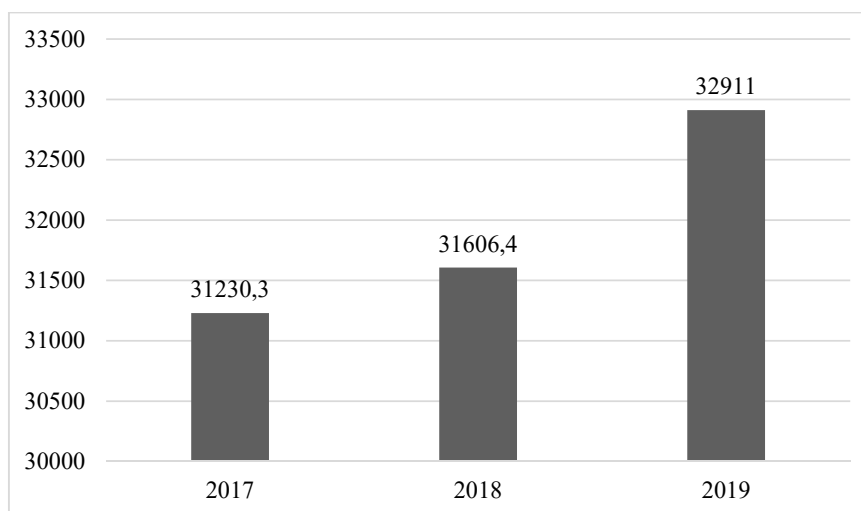

Рис. 2. Обсяг прямих іноземних інвестицій із країн світу в економіку України, млн дол. США

Джерело: складено на основі [9]

Основні інвестори України, 2017–2019 рр., млн дол. США

Країна	Обсяг на 01.01		
	2017	2018	2019
Кіпр	8785,5	8932,7	9542,1
Нідерланди	6028,4	6395,0	7118,2
Велика Британія	1947,0	1944,4	2131,0
Німеччина	1564,2	1682,9	1701,4
Швейцарія	1436,9	1515,9	1552,1
Віргінські Острови (Брит.)	1682,3	1358,4	1040,2
Австрія	1099,9	1038,8	1150,0
Російська Федерація	813,6	797,2	597,8
Франція	615,6	723,4	744,4
Польща	509,1	571,3	631,7

Джерело: складено за [9]

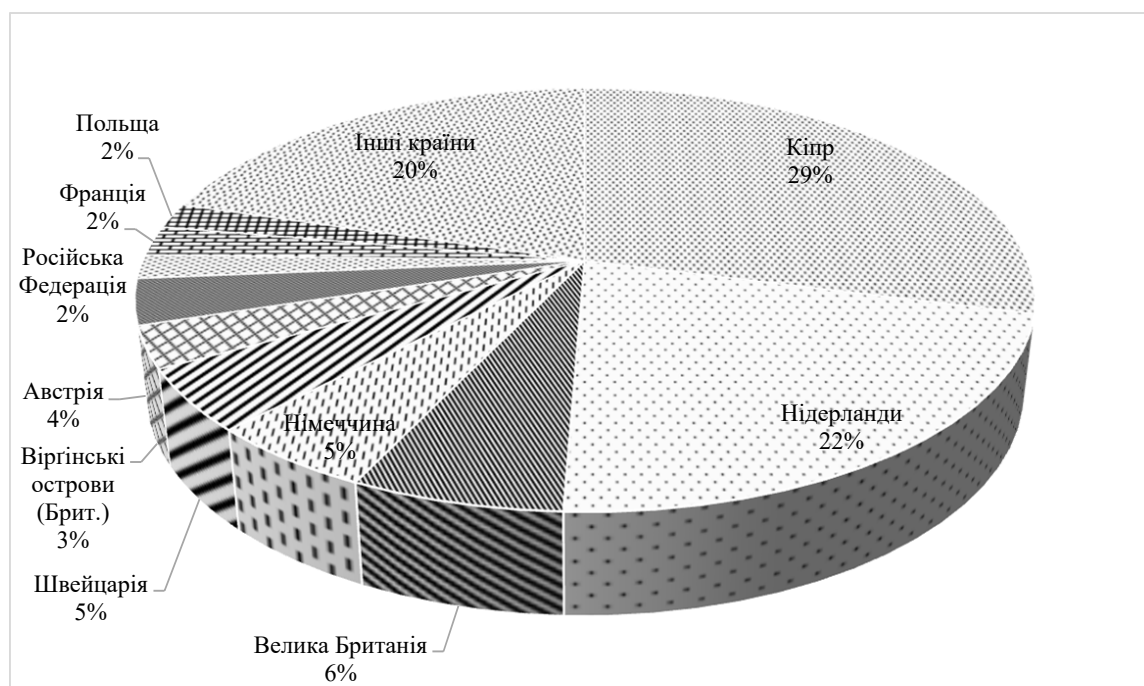

Рис. 3. Частка найбільших країн-інвесторів в економіку України за 2019 р., %

Джерело: складено на основі [9]

тами за 10 показниками й отримує від 0 до 100 балів за кожен, де 100 балів – найкраща світова практика, а 0 – найгірша. Після оцінки усіх 10 показників визначається середній бал кожної країни, який і визначає її місце в рейтингу легкості ведення бізнесу.

На рис. 4 відображено місце України у рейтингу легкості ведення бізнесу протягом 2009–2019 рр.

Рис. 4 демонструє, що протягом досліджуваного періоду Україна впевнено рухається вгору сходинками рейтингу. Так, за останні п'ять років вона піднялась на 16 позицій – з 87-ї у 2015 р. до 71-ї у 2019 р.

Створення сприятливого інвестиційного клімату та забезпечення інвестиційної безпеки повинно бути одним із векторів розвитку як внутрішньої, так і зовнішньої політики держави.

Ключовими принципами підвищення інвестиційної безпеки в Україні є [13]:

- створення прозорого регіонального інвестиційного та контрактного ринку;
 - об'єднання інвестиції з інноваціями, вибираючи найбільш прогресивні проекти;
 - раціоналізація інвестиційних проектів з урахуванням економічних інтересів усіх учасників.
- Виділяють такі основні позитивні чинники у цьому напрямі [14]:
- в Україні іноземні інвестиції не підлягають націоналізації;
 - скасовано адміністративний бар'єр для входу іноземного капіталу в Україну у разі обов'язкової реєстрації іноземних інвестицій;
 - до іноземних інвесторів застосовується національний режим інвестиційної діяльності;
 - створено правове поле для інвестування та розвитку державно-приватного партнерства;

– урегульовано базові аспекти оформлення дозволу на застосування праці іноземців та посвідки на тимчасове проживання, що спростить залучення іноземних менеджерів та іноземних кваліфікованих працівників, що необхідно на перших етапах розвитку дочірнього підприємства в Україні;

– надано режим найбільшого сприяння щодо розпорядження інвестиціями, що прогнозовано сприятиме збільшенню обсягів іноземних інвестицій у ключові сфери економіки України (між Україною та Фондом міжнародного розвитку ОПЕК).

Однак сьогодні Україна все ще потребує серйозних досягнень у забезпеченні національної конкурентоспроможності та інвестиційної привабливості. До основних проблем, які гальмують розвиток інвестицій в Україні, можна віднести:

- високий рівень корупції;
- недосконалість відповідної законодавчої бази;
- недостатнє державне фінансування вітчизняних наукових закладів;
- недосконалість методичного забезпечення підготовки інвестиційних проєктів;
- дефіцит досвідчених і кваліфікованих фахівців в управлінні проєктами;
- відсутність практичного досвіду і слабо розвинена інфраструктура венчурних інвестицій в Україні та ін. [15].

На нашу думку, розглядаючи інвестиційну безпеку як невід'ємний складник фінансової безпеки держави, необхідно враховувати також і фінансові чинники, які зумовлюють економічний стан держави та є дотичними у визначенні інвестиційної безпеки країни. Зокрема, це основні макроекономічні показники, такі як показник рівня інфляції, бюджетного дефіциту, державного боргу та валютного курсу.

Висновки. Ефективне функціонування економіки країни в сучасних ринкових умовах неможливо уявити без інвестиційного її складника, адже саме здійснення капіталовкладень сприяє підвищенню конкурентоспроможності національного виробництва та забезпечує можливість для інтеграції країни на світовій арені. Також варто зазначити, що інвестиції є дієвим інструментом, використання якого може допомогти подолати економічну кризу, досягнути структурних зрушень у виробництві та значно поліпшити макроекономічні показники господарської діяльності. Отже, для стабільного забезпечення інвестиційного потоку необхідно створити такі умови, які б зацікавили потенційних інвесторів. Таким чином, постає питання про забезпечення інвестиційної безпеки держави, яка є

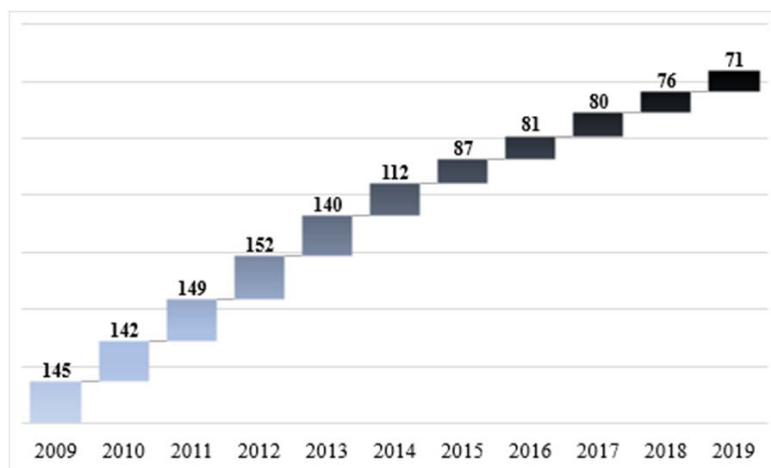

Рис. 4. Місце України в рейтингу Світового банку Doing Business

Джерело: складено на основі [12]

визначальним пріоритетом у прийнятті рішення щодо вкладення інвестиційних ресурсів.

Доволі низькі значення індикаторів інвестиційної безпеки свідчать про наявність численних загроз як інвестиційній безпеці, так і загалом економічній безпеці держави. Тобто необхідно впроваджувати невідкладні заходи щодо поліпшення інвестиційного клімату країни, що б гарантувало стабільні інвестиційні потоки в її економіку. Такими заходами можуть бути:

- оптимізація та лібералізація законодавчої бази стосовно визначення основних понять та засад інвестиційної безпеки, а також регламентація відносин між суб'єктами, які її забезпечують;
- забезпечення стабілізації макроекономічного середовища та основних макроекономічних показників;
- імплементація міжнародного досвіду провідних країн світу стосовно створення умов для сприятливого інвестиційного клімату;
- лібералізація інвестиційної політики у частині реалізації проєктів державного значення (заміщення одноосібного фінансування в особі державі пайовою її участю).

Таким чином, інвестиційна безпека держави є фундаментом фінансової безпеки, яка виступає каталізатором зростання економіки країни. Важливість інвестиційної безпеки важко переоцінити, адже саме вона допомагає нарощувати інвестиційний потенціал держави, здійснюючи опір як внутрішнім, так і зовнішнім загрозам інвестиційному клімату. Отже, вмиле використання інвестиційних ресурсів є запорукою ефективного функціонування економіки країни, а забезпечення інвестиційної безпеки – інструмент, який зумовлює захист інвестиційних ресурсів держави.

Список використаних джерел:

1. Про національну безпеку України : Закон України від 21.06.2018 № 2469-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19/ed20180621#n201>.
2. Недашківський М.М., Подгорна К.Ю. Інвестиційна безпека України в сучасних умовах. *Збірник наукових праць Національного університету державної податкової служби України*. 2012. № 1. С. 276–278.
3. Барановський О.І., Мороз М.О. Інвестиційна складова фінансової безпеки. *Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики*. 2017. № 1. С. 46–59. URL: <http://surl.li/rykv>.

4. Про затвердження методичних рекомендацій щодо розрахунку рівня економічної безпеки України : Наказ Міністерства економічного розвитку і торгівлі України від 29.10.2013 № 1277. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1277731-13#Text>.
5. Кириленко В.І. Інвестиційна складова економічної безпеки : монографія. Київ : КНЕУ, 2015. 232 с.
6. Ситник Н.С., Репета М.М. Інвестиційна безпека України: стан і перспективи вдосконалення. *Бізнес Інформ*. 2018. № 11. С. 100–106. URL: <http://surl.li/ryln>.
7. Токар В.В., Ткаленко С.І. Інвестиційна безпека в умовах фінансової глобалізації. *Вчені записки Університету «КРОК»*. 2019. № 1(53). С. 197–205. URL: <http://surl.li/ryls>.
8. Ліпич Л.Г., Савчук Л.С. Індикатори інвестиційної безпеки держави. *Економічний форум*. 2019. № 3. С. 26–30. URL: http://e-forum.lntu.edu.ua/index.php/ekonomichnyy_forum/article/view/50/44.
9. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.
10. UnctadStat. *United Nations Conference on Trade and Development*. URL: <https://unctadstat.unctad.org/wds/TableViewer/tableView.aspx>.
11. Поліпшення бізнес-клімату. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України. URL: <https://www.kmu.gov.ua/diyalnist/reformi/ekonomichne-zrostantnya/polipshennya-biznes-klimatu>.
12. Doing Business Reports. *The World Bank official web-site*. URL: <https://www.doingbusiness.org/en/reports/global-reports/doing-business-2019>.
13. Варналій З.С., Босенко В.А. Інвестиційна привабливість та інвестиційна безпека України. *Бізнес-навігатор*. 2019. № 1(50). С. 144–148. URL: http://business-navigator.ks.ua/journals/2019/50_2019/31.pdf.
14. Михайленко О.Г., Красникова Н.А. Вплив іноземних інвестицій на розвиток економіки України в умовах глобалізації. *Ефективна економіка*. 2020. № 7. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/7_2020/56.pdf.
15. Гаврилюк О.В. Інвестиційний імідж та інвестиційна привабливість України. *Фінанси України*. 2013. № 2. С. 68–81.

References:

1. Zakon Ukrainy «Pro Natsionalnu bezpeku Ukrainy» (vid 21.06.2018 r., № 2469-VIII. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19/ed20180621#n201>).
2. Nedashkivskiyi M.M., Podhorna K.Yu. (2012) Investytsiina bezpeka Ukrainy v suchasnykh umovach [Investment security of Ukraine in modern conditions]. *Collection of scientific papers of the National University of the state tax service of Ukraine*, no. 1, pp. 276 – 278.
3. Baranovskiyi O.I., Moroz M.O. (2017) Investytsiina skladova finansovoi bezpeky [Investment component of financial security]. *Financial and credit activities: problems of theory and practice*, no.1, pp. 46 – 59. Available at: <http://surl.li/rykv>.
4. Nakaz Ministerstva ekonomichnoho rozvytku i torhivli Ukrainy «Pro zatverdzhennia metodychnykh rekomendatsii shchodo rozrakhunku rivnia ekonomichnoi bezpeky Ukrainy» (vid 29.10.2013 r., № 1277). Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1277731-13#Text>.
5. Kyrylenko V. I. (2015) Investytsiina skladova ekonomichnoi bezpeky: monohrafiia [Investment component of economic security: monograph]. Kyiv: KNEU. (in Ukrainian)
6. Sytnyk N.S., Repeta M.M. (2018) Investytsiina bezpeka Ukrainy: stan i perspektyvy vdoskonalennia [Investment security of Ukraine: state and prospects for improvement]. *Business-Inform*, no.11, pp. 100–106. Available at: <http://surl.li/ryln>.
7. Toкар V.V., Tkalenko S.I. (2019) Investytsiina bezpeka v umovakh finansovoi hlobalizatsii [Investment security in the context of financial globalization]. *Scientific notes of KROK University*, no.1(53), pp. 197–205. Available at: <http://surl.li/ryls>.
8. Lypych L.H., Savchuk L.S. (2019) Indykatory investytsiinoi bezpeky derzhavy [Indicators of investment security of the state]. *Economic forum*, no. 3, pp. 26–30. Available at: http://e-forum.lntu.edu.ua/index.php/ekonomichnyy_forum/article/view/50/44.
9. Ofitsiyniyi sait Derzhavnoi sluzhby statystyky Ukrainy. Available at: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
10. UnctadStat. *United Nations Conference on Trade and Development*. Available at: <https://unctadstat.unctad.org/wds/TableViewer/tableView.aspx>.
11. Ofitsiyniyi sait Kabinetu ministriv Ukrainy. Polipshennia biznes-klimaty [Improving the business climate]. Available at: <https://www.kmu.gov.ua/diyalnist/reformi/ekonomichne-zrostantnya/polipshennya-biznes-klimatu>.
12. Doing Business Reports. *The World Bank official web-site*. Available at: <https://www.doingbusiness.org/en/reports/global-reports/doing-business-2019>.
13. Varnaliy Z.S., Bosenko V.A. (2019) Investytsiina pryvablyvist ta investytsiina bezpeka Ukrainy [Investment attractiveness and investment security of Ukraine]. *Research and production magazine "Business Navigator"*, no. 1(50), pp. 144–148. Available at: http://business-navigator.ks.ua/journals/2019/50_2019/31.pdf.
14. Mykhailenko O.H., Krasnykova N.A. (2020) Vpliv inozemnykh investytsii na rozvytok ekonomiky Ukrainy v umovakh hlobalizatsii [The impact of foreign investment on the development of Ukraine's economy in the context of globalization]. *Efficient economy*, no. 7. Available at: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/7_2020/56.pdf.
15. Havryliuk O.V. (2013) Investytsiyniyi imidzh ta investytsiina pryvablyvist Ukrainy [Investment image and investment attractiveness of Ukraine]. *Finance of Ukraine*, no. 2, pp. 68–81.